

دین و زندگی پایہ دہم

ویژہ کنکور فرہنگیان

www.konkursara.com

دوستی با خدا

(درس یازدهم کتاب دینی دهم انسانی)

(درس نهم کتاب دینی دهم تجربی، ریاضی)

نقش محبت :

محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم ها و کارهای انسان است. فعالیت هایی که آدمی در طول زندگی انجام می دهد ریشه در دل بستگی ها و محبت های او دارد و همین محبت هاست که به زندگی آدمی جهت می دهد. به هر میزان که محبت شدیدتر باشد، تأثیر آن نیز در زندگی عمیق تر و گسترده تر است؛

مثلا کسی که دوستدار ثروت است، سمت و سوی همه کارهای خود را رسیدن به ثروت قرار می دهد. کسی که شیفته مد است، دل مشغولی شب و روز او دست یافتن به آخرین مدهاست و کسی که محبوب و معشوق شیفته خود را دانشمند یا هنرمندی قرار می دهد، ظاهر و حتی سبک زندگی خود را شبیه وی میسازد.

چقدر می‌ارزیم؟ (خاطره‌ای از علامه محمدتقی جعفری)

عده‌ای از اندیشمندان صاحب‌نام در علوم انسانی، در یکی از کشورهای اروپایی جمع شده بودند تا درباره موضوع (معیار ارزش واقعی انسان) بحث و تبادل نظر کنند.

دلیل انتخاب این بحث این بود که ما برای سنجش ارزش بسیاری از موجودات، معیار خاصی داریم؛ مثلاً معیار ارزش طلا به عیار آن، معیار ارزش درخت میوه به کیفیت محصول آن و معیار ارزش مزرعه، میزان حاصلخیزی آن است؛ در این میان، ارزش انسان را با چه معیاری باید سنجید؟

هر کدام از جامعه‌شناسان در این باره حرف‌هایی زدند و معیارهای خاصی ارائه دادند. وقتی نوبت به من رسید، به جایگاه رفتم و گفتم: اگر میخواهید بدانید یک انسان چقدر ارزش دارد، ببینید به چه چیزی علاقه دارد و به چه چیزی عشق می‌ورزد. کسی که عشقش یک آپارتمان است، در واقع ارزشش به مقدار همان آپارتمان است. کسی که عشقش ماشین است، ارزشش به همان میزان است، اما کسی که عشقش خداوند متعال است، ارزشش به اندازه خداست.

چقدر می‌ارزیم؟ (خاطره‌ای از علامه محمدتقی جعفری)

با تمام شدن حرفم تمامی جامعه شناسان حاضر در جلسه برای چند دقیقه بلند شدند و برایم دست زدند. وقتی تشویق آنها تمام شد، گفتم: عزیزان! این کلام من نبود. بلکه از شخصی به نام علی (ع) است. ایشان می‌فرماید:

امام علی (ع):

ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که دوست می‌دارد.

وقتی این کلام را گفتم دوباره به نشانه احترام به شخصیت حضرت علی (ع) از جا بلند شدند و با تعجب نام ایشان را بر زبان جاری می‌کردند.

مولوی - دیوان شمس

تا در طلب گوهر کانی کانی
تا در هوس لقمه نانی نانی
این نکته رمز اگر بدانی دانی
هر چیز که در جستن آئی آئی

فعالیت کلاسی

پیامبر اکرم ﷺ: هر کس در روز قیامت با محبوب خود محشور می شود.^۱
با توجه به حدیث بالا بگوئید چرا در روز قیامت انسان با همان‌هایی که در دنیا آنها را محبوب خود قرار داده است، همراه و هم‌نشین می‌شود و به سرانجام همان‌ها دچار خواهد شد؟

پاسخ:

زیرا هر کسی قلب خود را جایگاه هر چه قرار داد، زندگی اش رنگ و بوی او را می‌گیرد و هم‌نشین او می‌شود.

فعالیت کلاسی

محبت به خدا :

اگر انسان، دل به سرچشمه کمالات و زیبایی ها سپارد و قلب خود را جایگاه او کند، زندگی اش رنگ و بوی دیگری می یابد و هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود، محبت وی نیز به خدا، بیشتر می شود.

عشق و محبت الهی افسردگی، ترس و یأس را از بین می برد و به انسان نشاط، شجاعت و قدرت می بخشد. محبت الهی، تنبل را چالاک و زرنگ، بخیل را بخشنده، کم طاقت را صبور می کند و سرانجام آدمی را از خودخواهی به ایثار و از خودگذشتگی می رساند.

عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات میبخشد و زندگی حقیقی به وی عطا میکند.

این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی یابد.

قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.

امام صادق (ع):

از همین رو، قرآن کریم یکی از ویژگی های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا میداند :

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ

قرآن کریم:

آثار محبت به خدا و راه های افزایش آن:

پیروی از دستورات خداوند، دوستی با دوستان او و بیزاری از دشمنانش، بخشی از آثار محبت به خداست. البته بین محبت به خدا و این آثار رابطه ای دوسویه است؛ یعنی همانطور که محبت خدا موجب بروز این آثار می شود، تداوم و استمرار در پیروی از دستورات خداوند و عشق ورزیدن به دوستان و برائت از دشمنانش، موجب تقویت محبت انسان به خدا نیز می شود.

بیزاری از دشمنان خدا
و مبارزه با آنان

دوستی با دوستان خدا

پیروی از خداوند

پیروی از خداوند:

نمیشود انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمانش سرپیچی کند. این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است. برخی می گویند: اگر قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد، آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او. اما این توجیه، با کلام خداوند سازگار نیست.

خداوند عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می کند :

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

ما أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ عَصَاهُ : کسی که از فرمان خدا سرپیچی میکند، او را دوست ندارد

امام صادق (ع):

خداوند در خواسته هایش فقط و فقط به مصلحت ما نظر دارد. او خیرخواهانه به ما هشدار می دهد و ما را به کارهایی که به نفع ماست، راهنمایی می کند. حتی اگر احساس کنیم انجام برخی دستورات خداوند برای ما دشوار است، باید مطمئن باشیم که این دستور برای رستگاری ما ضروری است.

اگر می‌خواهیم محبت خداوند در دلمان خانه کند، باید محبت کسانی را که رنگ و نشانی از او دارند و خداوند محبت و دوستی آنان را به ما توصیه کرده، در دل جای دهیم و هر میزان که این علاقه بیشتر و قوی تر باشد، محبت ما نیز به خدا فزون تر می شود.

انبیا و اولیای الهی و مجاهدان راه حق و آنان که در مسیر بندگی خدا حرکت کردند، دوستان خداوند هستند و برترین این دوستان، رسول خدا و اهل بیت ایشان می باشند که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند.

دوستی با آنان، همان دوستی با خداوند و محبت به آنان در مسیر محبت به خداوند است.
البته این دوستی و محبت نیز بایستی همچون محبت به خدا، همراه با عمل و پیروی از آنان باشد.

تفکر در احادیث

اگر ما کسی را دوست داشته باشیم، تلاش می‌کنیم هر آنچه را او دوست دارد انجام دهیم تا علاقه خود را به او نشان دهیم و خود را بیشتر به او نزدیک کنیم. با توجه به احادیث زیر بگویید برای اینکه رابطه دوستی خود را با خدا بیشتر کنیم، چه کارهایی را باید انجام دهیم.

خداوند، بنده گناهکار توبه‌کننده را دوست دارد.^۲

خداوند، انسان با حیای بردبارِ باعفتی را که پاکدامنی می‌ورزد، دوست دارد.^۳

خداوند، رسیدگی به دل سوختگان و درماندگان را دوست دارد.^۴

خداوند، کسی که جوانی‌اش را در اطاعت او بگذراند، دوست دارد.^۵

خداوند، زیبایی و آراستگی را دوست دارد.^۶

تفکر در احادیث

بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آن:

عاشق روشنایی، از تاریکی می گریزد و آن کس که به دوستی با خدا افتخار می کند، با هرچه ضد خداست، مقابله می نماید.
 او دوستدار حق و دشمن باطل است.
 عاشقان خدا پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران بوده اند.
 همه پیامبران، از حضرت نوح و حضرت ابراهیم تا پیامبر اسلام زندگی خود را در مبارزه با ستم و پلیدی گذراندند و پرچم مبارزه را از نسلی
 به نسل بعد منتقل کردند.
 نمیشود کسی دوستدار خداوند باشد؛ اما زشتی و ستم را در جامعه ببیند و سکوت اختیار کند

از این رو جهاد در راه خدا در برنامه تمام پیامبران الهی بوده و بیشتر آنان در حال مبارزه با ستمگران به شهادت رسیده اند.
 امروزه نیز مشاهده می کنیم که مستکبران و ستمگران برای رسیدن به منافع دنیایی خود، حقوق ملت ها را زیر پا می گذارند و آنان را از
 حقوقشان محروم می کنند.
 رنج و محرومیت مردم فلسطین، یمن، سوریه، عراق، بحرین و ... نمونه آشکاری از رفتار مستکبران است که جز با مبارزه، برطرف نخواهد شد.

بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آن:

در نتیجه، دینداری با دوستی خدا آغاز می شود و برائت و بیزاری از دشمنان خدا را، به دنبال می آورد. اگر کسی بخواهد قلبش را خانه خدا کند، باید شیطان و امور شیطانی را از آن بیرون کند. جمله **لا اله الا الله** که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک «نه» و یک «آری» است:

«نه» به هر چه غیر خدایی

«آری» به خدای یگانه

هرچه دوستی با خدا عمیق تر باشد، نفرت از باطل هم عمیق تر است.

تولی: دوستی با خدا و دوستان او

تبری: بیزاری از باطل و پیروان او

پس دینداری بر دو پایه استوار است:

امام خمینی بر مبنای همین تحلیل، به مسلمانان جهان اینگونه سفارش می کنند:

باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را از محبت و عشق نسبت به ذات حق و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا لبریز کنند.

اندیشه و تحقیق

۱- برخی افراد، مخالف دستورات خداوند مانند نماز نیستند اما با بهانه‌های مختلف، از انجام آن شانه خالی می‌کنند، آیا این افراد می‌توانند ادعا کنند که ما خدا را دوست داریم؟ چرا؟
پاسخ: خیر- زیرا لازمه دوست داشتن خداوند عمل به دستوراتش است که توسط پیامبران ارسال شده است.

۲- برای تقویت بیزاری از باطل و بی‌تفاوت نبودن در مقابل باطل صفاتان چه می‌توان کرد؟
پاسخ: شناخت و بررسی دقیق مصادیق و نمونه‌های باطل – بررسی تاریخ گذشته و عبرت گرفتن از سرگذشت پیشینیان

۳- چگونه می‌توان دریافت که در دوستی با خدا و دشمنی با بدی‌ها صادق هستیم؟
پاسخ: برای محبت به خدا تنها علاقه قلبی کافی نیست بلکه نخستین نشانه آن اطاعت و پیروی از خدا و فرستادگانش است که اگر محبت با خداوند صادقانه باشد باید از فرمانهای او نیز پیروی کنیم.

۴- فردی می‌گوید: «اساس دین بر محبت است؛ بنابراین دل مسلمانان نباید جایگاه کینه و نفرت از کسی باشد»؛ شما با او موافقید یا خیر؟ چرا؟
پاسخ: خیر نسبت به مومنان باید کینه و دشمنی نداشت اما نسبت به کفار و دشمنان خدا بیزاری شرط دین داری و لازمه دوست داشتن خداوند است.